

11.3.2009

SÁÁ'MTEE'G'G'I TAKAISÁÁBBAR CIE'LKI ALGG-HA'DĶĶÕÖZZÂST

Sää'mtee'g'g'i takaisáábbar koon õ'neš pázlášttammanu 10.peeiv 2009 lij sáábbres-tes ceállkam vu'vddvaaldsem oodeemha'ŋkkõözzâst (ALGG-ha'ŋkkõs). Sää'mtee'g'g'i takaisáábbar mie'ldd vu'vddvaaldsem ooudâsviikkâmha'ŋkkõs mâánn võ'ps ráái sá'mmlaid vuáddlää'jjest da sää'mtee'g'glää'jjest stannum jie'nnkiõl da kulttuur kuõskki árrsa jiõččvaaldsem. ALGG-ha'ŋkkõözzâst álgg tuejjeed tää'rkes arvvõs saa'mi jiõččvaaldsem jáállmõözzâst da kõskkvuõđâst oodummu'sše. ALGG-ha'ŋkkõözzâst álgg tuejjeed e'tkkõözz saa'mi jiõččvaaldsem ooudâsviikkâm diõtt da toolkav mie'lddsaz saa'mi jiõččvaaldsem kruu'ge kuulli tuájai serddmõš sää'mteggá halltõsprográmm da vuáddlää'jj mie'lddsánji.

Vuáddlää'jj da sää'mtee'g'gilää'jj valmstõõllmest da šeáttuum láá'jji takai vuáddjurddjin vuõ'lggēs tõ'st, što saa'mi jie'nnkiõl da kulttuur kuõskki jiõččvaaldsem lij ooudâsviikkâm nallsem, ij-ga máâiárra áársteeijaz.

Vuáddlää'jj šeáttmõözzid õhttee'l saa'mi jiõččvaaldsemorga'ne, sää'mteggá, aalgtummu'sše miárkksá've aalg da politiikk-vaaldsemvuõđlaz ráámi oodummu'žž juátkk áái'jest šõddi saa'mi jiõččvaaldsem siisklažvuõđ aa'sši oodeem regsmá'ttem mie'lddsaz ooudâsviikkmõ'sše. Alttuum tuái vue'lnn áárrai vu'vddvaaldsem oodumuš, šádd ááveed mááŋgaid valdia vaaldsemtuájaid kuõskki šiõttõözzid da máŋŋa puõ'tti áái'jest se'rddemnállsem tuájaid se'rddmen ve'rğgnee'kkest nobba oudd pue'rab vuáittmõözzid saa'mi jiõččvaaldsem staannámvuõ'tte da veál ooudâsviikkmõ'sše ee'jji 1993-1995 láá'jjvaalmstõõllmest tuõttum vuáddjuurdi da täävtõözzi mie'lddsánji.

Vu'vddvaaldsem oodeemha'ŋkkõözzâst lij seárvvna vaalmstõõllum sää'm kiõl, sää'm mátt'tõözz da sää'mkiõllsai sosial- da tiõrvâsvuõttkáázzkõözzi valdiaveá'kkvuõđi kuõskki vaaldsem muttummu'žžid, kook puá'tte teáddjumuužži mie'ldd miárkksõõvee'l ju'na hue'need ju'n áigga vuážžum saa'mi jiõččvaaldsem le'be heátt'tá'ttet saa'mi jiõččvaaldsem ooudâsviikkmõöžž. Saa'mi staattus da vuõiggádvuõđ jie'nnkiõl da kulttuur kuõskki jiõččvaaldsem beá'lnn puá'tte huán'n'ned da saa'mi jii'jjes jiõččvaaldsem ooudâsviikkmõš puátt áársted, le'be áárást máâiárra ALGG-ha'ŋkkõözz teáddjumuužž mie'ldd.

Sää'm jiõččvaaldseem hue'neemnallsem da tõn ooudâsviikkmõöžž cõggi kolmm oddõ'sse siiskõõvvi e'tkkõözz liá:

- sää'mkiõllsa da sää'm kiõl mátt'tõ'sse čuá'jtum valdiaveá'kkvuõđi serddmõš mátt'tõsministeriast vu'vddvaaldsemve'rğgkontra (jiá-ga sää'm jii'jjes jiõččvaaldsem tuájjan) (koo'ddi valdiavua'ssriáššâm oodummu'žžâst),
- sää'm kiõll'lää'jjest jurddum valdiaveá'kkvuõđi miõttâm vuállá kuulli serddmõš vuõiggádvuõttministeriast vu'vddvaaldsemve'rğgkontra (jiá-ga saa'mi jii'jjes jiõččvalldsem kruu'ge) da
- sää'mkiõllsa sosial- da tiõrvâsvuõttkáázzkõözzi staannám diõtt u'vddum valdiaveá'kkvuõđi serddmõš meádda saa'mi jiõččvaaldsemlest, e'tkkõözz mie'ldd mõõneč vuõ'i'ggest koo'ddid.

Peággtum vaaldsemtuái ko'lle toolkav mie'lddsánji saa'mi jie'nnkiõl da kulttur árra kuõskki jiõččvaaldsem kruu'ge da tók á'lggē ju'na se'rdded vā'lddkáádlaz

ve'rgġnee'kkest vuōi'ġġest saa'mi jiōččvaaldšemorga'nne, sää'mtee'ġġid, le'be seeil-tet (sosial- da tiōrvâsvuōdi valdiaveä'kkvuōtt) sää'mtee'ġġi tuâjjan. Sää'mte'ġġ ij priim sä'mmlaid vuâdläa'jjest stannum jiōččvaaldšem huenummuužž da tōn oudâs-viikkâm âarstumužž.

Sää'mtee'ġġi vääžnmōs e'tkkōōzz:

1. ALGG-ha'ņkkōōzz läa'jjseâttmōōžžâst da ha'ņkkōōzz pu'httem muttummuužžin vaaldšemma da valdiaveä'kkvuōttriâššma âlgg riâššâd sää'mte'ġġläa'jj § 9 mie'ldsa saaggstōōllmōōžž, čiōlggeed haņkkōōzzi vaikkōōzz sää'm kiō'le da sää'm vuâdläa'jjlaž kulttuur-jiōččvaaldšemma.
2. Sää'm kiōll'lää'jj 1086/2003 âlgg jä'kket ALGG-ha'ņkkōōzz valmštem ääi'j da haņkkōōzz čōōdtōōžžâst.
3. Sää'mtee'ġġid âlgg se'rdded saa'mi dommvuu'di mäddkââdd-prograamm raajjmōš di škoou'ljumužž, luâdree'ġġesvuōdi, pirrōōzz da trafiikk oudtu'mmjem- da plaaneemtuâi.
4. Vu'vddvaaldšemve'rgġnee'kk â'lgġe saaggstōōllâd da raajjâd õhttsažtuâjast saa'mi dommvuu'd da sää'mkulttuur kuōskki strategia-ä'sškee'rjid.
5. Sää'm-mätt'tōōzz u'čtee'li pä'lkkvuō'tte jurddum valdiaveä'kkvuōdi (L1998/635; muuttâs 1998/1186, 43 § 2 mom) vaaldšem âlgg se'rdded sää'mtee'ġġi tuâjaid. Valdiaveä'kkvuōd kruu'ġe âlgg sä'tted sää'm-mätt'tōs obbnes čârstekâni tōn, koon â'rnn mätt'tōōzz riâšši škooul âarram päi'kkkâ'dd lij.
6. Sää'm kiōll'lää'jj § 31 mielddsa teäggtemtuâi see'rdet sää'mtee'ġġi vaaldšem vuâlla.
7. Vu'vddvaaldšemve'rgġpōōrtid tuejjed sää'mkiōllsaž kääžzkâ'sttem-ōōutilâakk saa'mi dommvoudda.
8. Sää'mte'ġġ maadârd, što sää'mkiōllsai sosial- da tiōrvâsvuōttkääžzkōōzzi teägg-tem-, valvvâm- da valdiaveä'kktuâi see'rdet sää'mteggâ sää'mtee'ġġi maadârdōōzz mie'ddsânji.
9. ALGG-ha'ņkkōs âlgg kiōtt'tōōllâd vuâdläa'kkvälljkââddest.
10. ALGG-ha'ņkkōōžžâst vää'ldet lokku halltōsprograamm täävtōs sää'm kulttuurjiōččvaaldšemm kulttuur staanmōōžžâst da ILO 169-suâppmōōžž ratifiointmâ'ttem vuei'ttjōōttmōōžžâst di tâ'vv sää'msuâppmōōžž ratifiointmâ'ttem vuei'ttjōōttmōōžžâst.

Lââ'ssteâdaid:

saaggjââ'dteei Klemetti Näkkäljärvi

te'lf.: +358505242109

klemetti.nakkalajarvi@samediggi.fi